

2021 - II

Sektörel Güncel Gelişmeler

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İÇİNDEKİLER

ENERJİ

3

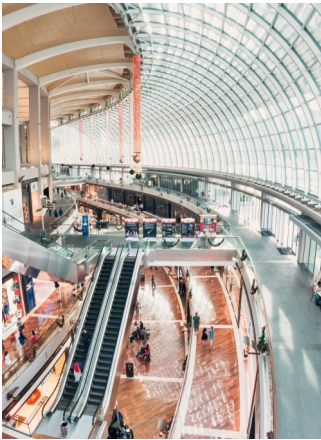
DEMİR ÇELİK

6

PERAKENDE

9

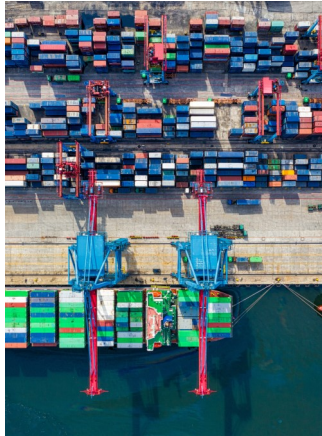
İNŞAAT VE KONUT

4

LOJİSTİK

7

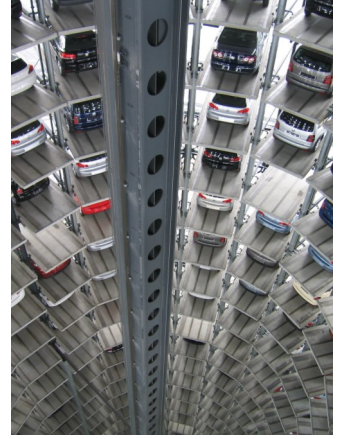
BEYAZ EŞYA

10

OTOMOTİV

5

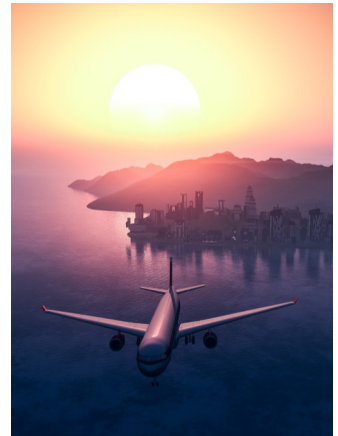
TEKSTİL-HAZIR GİYİM

8

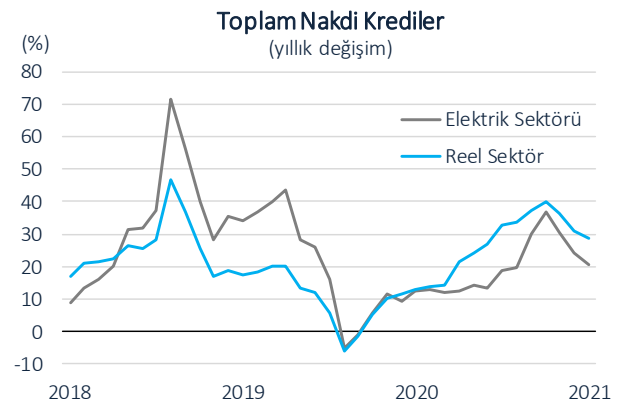
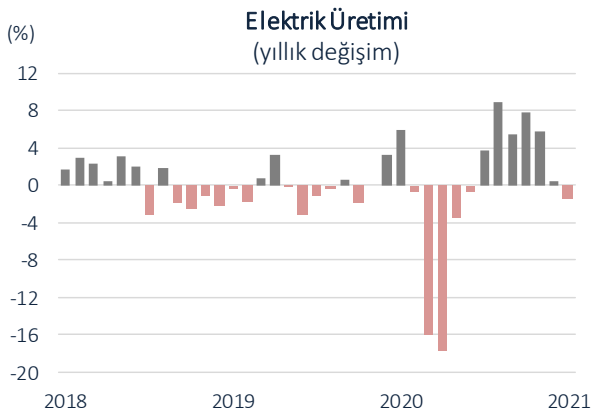
TURİZM

11

		Son Veri	Önceki Veri	
Elektrik Üretimi (yıllık değişim)	Şubat	-% 1,5	% 0,5	▼
Elektrik Tüketimi (yıllık değişim)	Şubat	-% 2,4	% 0,6	▼
Elektrik Tüketici Fiyatı (yıllık değişim)	Şubat	% 9,1	% 9,0	▲
Elektrik Üretici Fiyatı (yıllık değişim)	Şubat	% 0,7	% 0,0	●
Takipteki Krediler Oranı	Ocak	% 5,7	% 5,6	●

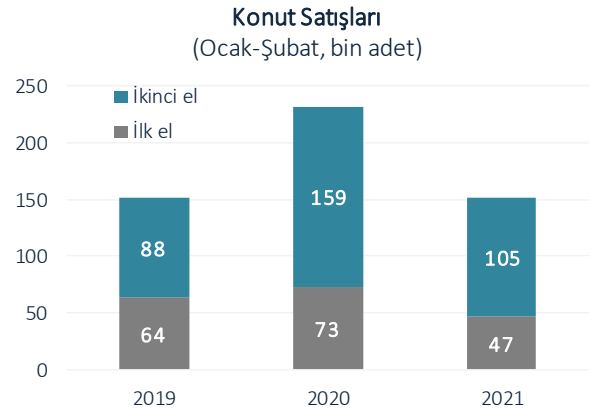
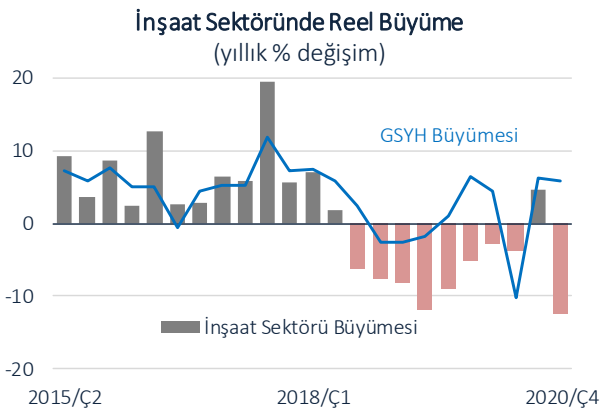
- 2020 yılının ikinci yarısında ekonomik aktivitedeki canlanma ile toparlanma kaydeden elektrik tüketiminin 2021'in ilk iki ayı itibarıyla hız kestiği; buna paralel olarak üretimin de gerilediği izlendi. 2021 yılının Şubat ayında yıllık bazda elektrik üretimi %1,5, elektrik tüketimi de %2,4 azaldı.
- 30 Ocak 2021 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan karar ile 1/7/2021 tarihinden 31/12/2025 tarihine kadar işletmeye girecek YEK belgeli yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretim tesisleri için uygulanacak fiyatlar açıklandı. Karar doğrultusunda YEK destekleme mekanizması ile kilovatsaat başına uygulanacak yerli katkı fiyatları; jeotermal santralleri için %30 azaltılarak 54 kuruş, hidroelektrik santralleri için %25 azaltılarak 40 kuruş, rüzgar santralleri için %40 azaltılarak 32 kuruş ve güneş santralleri için %67 azaltılarak yine 32 kuruş olarak belirlendi.
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı yaptığı açıklamada, 2021-2025 döneminde elektrik dağıtımına yönelik 66,7 milyar TL'lik yatırım yapılmasını planlandıklarını belirtti. Söz konusu yatırıma ek olarak, planlı bakımlar ve Ar-Ge faaliyetleri için de toplam 11,5 milyar TL tutarında kaynak ayrıldığı ifade edildi.
- Mart ayında kamuoyu ile paylaşılan Ekonomik Reform Paketi'nde enerji verimliliğine yönelik desteklerin kapsamının genişletileceği, elektrik enerjisi depolama tesislerinin kurulmasına yönelik yasal altyapının tamamlanacağı, doğalgaz piyasasının daha rekabetçi bir yapıya kavuşacak şekilde yeniden yapılandırılacağı, petrol-doğalgaz arama ve üretiminde yatırım ortamının iyileştirileceği ifadeleri yer aldı.
- McKinsey tarafından yayımlanan Global Enerji Perspektifi 2021 raporunda, pandeminin ardından enerji sektörünün geleceğine ilişkin olası senaryolar incelendi. Raporda, yenilenebilir enerji kaynaklarının küresel ölçekte kullanımının artacağı ve 2030 yılı itibarıyla yenilenebilir enerjinin küresel enerji piyasasında lider konuma geleceği öngörüldü. 2035 yılında da küresel elektrik üretim kapasitesinin yaklaşık yarısının güneş ve rüzgar santrallerinden oluşacağı belirtildi. Yatırım maliyetlerinin azalmasının yanı sıra enerji depolama teknolojisindeki ilerlemenin yenilenebilir enerji sektörünü desteklemesi beklenirken; çevresel etkileri de dikkate alındığında fosil yakıtların tüketimdeki payının azalacağı tahmin edildi.

Kaynak: BDDK, TEİAŞ, Datastream

		Son Veri	Önceki Veri	
Büyüme (reel, GSYH inşaat alt kalemi)	2020 Ç4	-% 12,5	% 4,7	▼
Yapı Ruhsatı Sayısı (yıllık değişim)	2020 Ç4	% 29,4	% 144,5	▲
Yapı Kullanma İzni Sayısı (yıllık değişim)	2020 Ç4	-% 10,2	% 3,6	▼
Bina İnşaatı Ciro Endeksi (reel, yıllık değişim)	Ocak	% 2,3	-% 27,0	▲
Konut Satışları (yıllık değişim)	Şubat	-% 31,6	-% 37,9	▼
İpotekli (yıllık değişim)	Şubat	-% 66,5	-% 74,6	▼
Diğer (yıllık değişim)	Şubat	-% 11,3	-% 16,1	▼
Konut Fiyat Endeksi (reel, yıllık değişim)	Ocak	% 13,5	% 13,8	▲
Yabancıların Gayrimenkul Yatırımları (milyar USD)	Ocak	0,3	0,5	●
Takipteki Krediler Oranı	Ocak	% 9,4	% 9,4	●

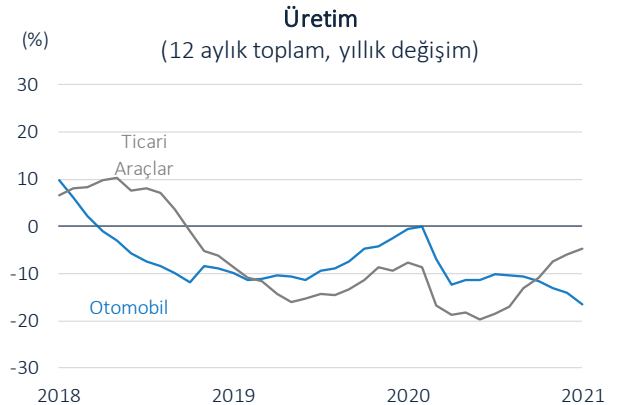
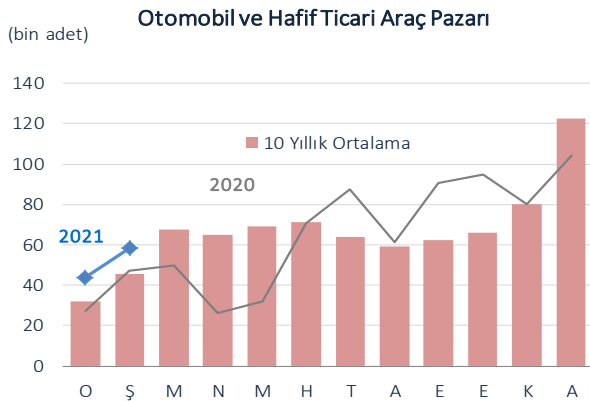
- TÜİK verilerine göre 2020'nin son çeyreğinde %12,5 daralan inşaat sektörü, yılın tamamında %3,5 küçüldü. Geçen yılın üçüncü çeyreğinde kredi olanaklarındaki iyileşme paralelinde konut satışlarında görülen canlanmadan kaynaklanan büyümenin, son çeyrekte devam etmediği görüldü.
- Yurt içinde konut satışları Ocak-Şubat 2021 döneminde yıllık bazda %35 azaldı. Bu dönemde ipotekli satışlar %70, diğer satışlar %14 geriledi. 2021'in ilk iki ayında konut satışlarının gerilemesi ve inşaat faaliyetlerinin durgun seyretmesi, sektördeki zayıf performansın bu yılın ilk çeyreğinin tamamında devam edeceği beklentilerini güçlendirdi.
- İç talepteki durgunluğun yanı sıra gayrimenkul alımına yönelik dış talebin de son dönemde ivme kaybettiği gözlemlendi. TCMB verilerine göre yabancıların Türkiye'de yaptıkları net gayrimenkul yatırımları 2020'nin Aralık ayında 515 milyon USD düzeyinde bulunurken, bu yılın Ocak ayında 294 milyon USD'ye geriledi. Söz konusu yatırımın, son 5 yıllık dönemde Ocak ayında gerçekleşen ortalama yatırım tutarının da altında olduğu dikkat çekti.
- İnşaat sektöründe takipteki krediler oranı Aralık 2020'de bir önceki aya göre 1,3 puan artarak %9,4 seviyesine ulaştı. 2021'in Ocak ayında da mevcut seviyesini koruyan takipteki krediler oranı, sektördeki firmaların mali yapısındaki bozulmanın sürdüğüne işaret etti. İnşaat Müteahhitleri Konfederasyonu (İMKON) Genel Başkanı da basına yaptığı açıklamada, konut başta olmak üzere inşaat sektörünün genelinde daralmanın devam edeceğini düşündüklerini ve sektördeki iflas oranlarının önemli boyutta olduğunu belirtti.
- TÜİK verilerine göre, inşaat sektörü güven endeksi Şubat'ta bir önceki aya göre %1,3 geriledi. Endeksin alt kırılımlarına bakıldığında, gelecek 3 aylık dönemde satış fiyatları ve toplam çalışan sayısı beklentilerinde bozulma gözlemlendi.

Kaynak: BDDK, TÜİK, Datastream

		Son Veri	Önceki Veri	
Toplam Üretim (adet, yıllık değişim)	Şubat	-% 9,3	-% 3,3	▼
Otomobil (adet, yıllık değişim)	Şubat	-% 22,4	-% 8,8	▼
Ticari Araç (adet, yıllık değişim)	Şubat	% 19,1	% 8,8	▲
Toplam Yurt İçi Araç Satışları (adet, yıllık değişim)	Şubat	% 24,2	% 60,3	▲
Otomobil (adet, yıllık değişim)	Şubat	% 18,6	% 60,6	▲
Ticari Araç (adet, yıllık değişim)	Şubat	% 46,4	% 59,2	▲
İhracat (adet, yıllık değişim)	Şubat	-% 14,3	-% 13,8	▼
İhracat (tutar, yıllık değişim)	Şubat	-% 24,6	-% 8,8	▼
Takipteki Krediler Oranı	Ocak	% 1,7	% 1,8	●

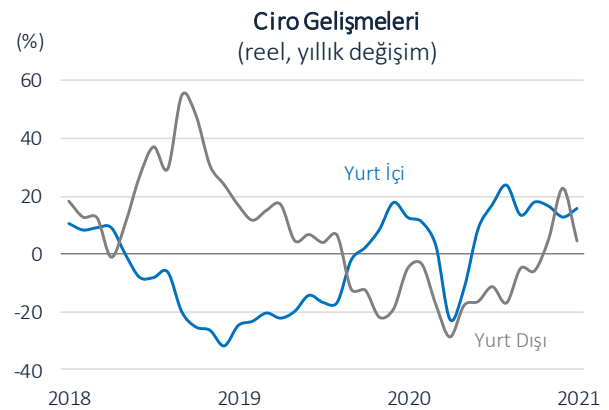
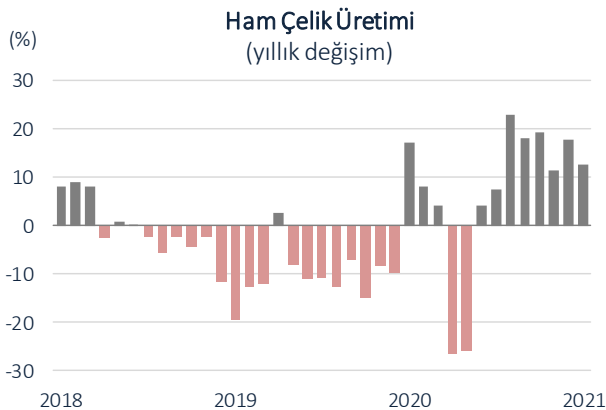
- Yurt içi otomotiv pazarı, Şubat ayında döviz kurlarının görece olumlu seyrinin ve otomotiv satıcılarının sunduğu kampanyaların etkisiyle büyümeye devam etti. Böylece, 2021'e 10 yıllık satış ortalamasının üzerinde başlayan otomotiv pazarı bu seyrini Şubat ayında da sürdürdü. Otomotiv pazarı Şubat'ta yıllık bazda %24,2 artışla 59 bin adet seviyesinde ulaşırken, Ocak-Şubat döneminde de %37,4 artarak 102 bin adet oldu.
- Ocak ayında yıllık bazda %3,3 gerileyen otomotiv üretimi, Şubat ayında da yıllık bazda %9,3 daraldı. Böylece 2021 yılının ilk iki ayında toplam üretim yıllık bazda %6,5 azalarak 222 bin adet seviyesine indi. Şubat ayında hafif ticari araç üretiminde yıllık artış % 19,1 düzeyinde gerçekleşti. Otomobil üretimi ise %22,4 azalarak son 4 aydır devam eden daralma eğiliminin hız kazandığına işaret etti. Adet bazında toplam otomotiv ihracatı ise Ocak ayının ardından Şubat ayında da %14 civarında düşüş kaydetti.
- Avrupa ülkelerinde koronavirüsle mücadele kısıtlamaları otomotiv satışları üzerinde baskı yaratmaya devam etti. Avrupa'da Ocak ayında %24 azalan otomobil satışları Şubat ayında da bu eğilimini sürdürerek %19,3 daraldı. Şubat ayında İspanya (-%38,4), Fransa (-%20,9) ve Almanya (-%19,0) en hızlı daralan ana pazarlar olarak öne çıktı. Dünya genelinde ise otomobil ve hafif ticari araç satışları Ocak ayında yıllık bazda %1,9 artmasının ardından Şubat ayında tedarik zincirindeki sorunlara ve olumsuz hava koşullarına rağmen düşük baz etkisiyle %12,4 genişledi.
- Ticaret Bakanlığı'nın hazırladığı yeni yönetmelik kapsamında taşıt satışlarında taksitlendirme sınırlaması BDDK uygulamalarına paralel hale getirildi. Buna göre, nihai fatura değeri 120 bin TL ve altındaki satışlar için taksit sayısı 60 ay, 120-300 bin TL arası için 48 ay, 300-750 bin TL arası için 36 ay ve 750 bin TL ve üzeri için 24 ay olarak belirlendi.
- Yurt içinde otomobil üretimindeki daralmanın hız kazandığı, artan iç talebin etkisiyle genişleyen hafif ticari araç üretimini toplam üretimdeki daralmayı sınırlandırdığı gözleniyor. Bununla birlikte, küresel ölçekte artan elektronik bileşen (mikroçip) tedarik sorunu otomotiv üretimini olumsuz etkiliyor. Avrupa'da aşılama çalışmalarına karşın karantina uygulamalarının sürdürülmesi sektörün ihracatı açısından belirsizlik arz ediyor. Mart ayının ikinci yarısından itibaren yurt içinde bazı fabrikaların üretime ara vermesi, TCMB'nin faiz artırımına gitmesi ve kurlarda gözlenen büyük boyutlu dalgalanmaların etkisiyle yurt içi otomotiv pazarı üzerindeki baskının da bir miktar artacağı öngörülüyor.

Kaynak: TCMB, BDDK, Datastream

		Son Veri	Önceki Veri	
Ham Çelik Üretimi (yıllık değişim)	Ocak	% 12,7	% 17,7	▲
Sanayi Üretimi (yıllık değişim)	Ocak	% 19,5	% 15,2	▲
Demir Cevheri Fiyatı (yıllık değişim)	Şubat	% 85,3	% 75,1	▲
İhracat (yıllık değişim)	Ocak	% 17,4	% 25,5	▲
Yurt İçi Ciro (reel, yıllık değişim)	Ocak	% 15,7	% 12,8	▲
Yurt Dışı Ciro (reel, yıllık değişim)	Ocak	% 4,5	% 22,7	▲
Takipteki Krediler Oranı	Ocak	% 3,1	% 3,1	●

- Worldsteel verilerine göre, 2020 yılında pandeminin etkisiyle bir önceki yıla göre %0,9 düşüş kaydeden dünya ham çelik üretimi, Ocak-Şubat 2021 döneminde yıllık bazda %6,6 arttı. Bu dönemde bölge bazında bakıldığında, AB, Kuzey Amerika ve Afrika hariç diğer bölgelerin ham çelik üretiminin arttığı görüldü. İlk 10 ülke içinde de Japonya, ABD, Almanya ve Rusya hariç tüm ülkelerin ham çelik üretimlerinde gözlenen artış, küresel talepte toparlanma eğilimine işaret etti.
- Türkiye, 2020 yılında ham çelik üretiminde dünya genelinden olumlu yönde ayrıştı. Bu dönemde Türkiye ham çelik üretiminde %6'lık artışla 8. sıradan 7. sıraya yükselirken, Avrupa'nın en büyük çelik üreticisi konumunu elde etti. Üretim artışı, 2021'in ilk iki ayında da %9,4 ile devam etti.
- Pandeminin 2020 yılı genelinde küresel talebi olumsuz etkilemesi ve AB ülkeleri gibi önemli ihrac pazarlarında Türkiye'nin çelik ihracatını kısıtlayan uygulamalar nedeniyle, çelik ürünleri ihracatı 2020'de bir önceki yıla göre miktar bazında %5,5 oranında azalarak 16,6 milyon ton düzeyinde gerçekleşti. Çelik ürünleri ihracatı, 2021'in Ocak ayında da miktar bazında %15,5 ile azalışını sürdürdü.
- Sektörde yurt içi reel ciro 2020 genelinde ortalama bazda %8,6 artış kaydederken, 2021'in ilk ayında da %15,7 arttı. Bu gelişmede, özellikle üçüncü çeyrekte otomotiv, konut ve beyaz eşya sektörlerinin talebindeki canlanma etkili oldu. 2020'nin son çeyreğinde artan küresel çelik talebinin sektörde yatırım iştahını artırdığı, dolayısıyla yurt içinde firmaların modernizasyon ve ek kapasite yatırımlarına başladığı belirtiliyor.
- 2021'in ilk çeyreğinde otomotiv ve beyaz eşya sektörlerindeki talebin sürmesi beklenirken, inşaat sektöründeki belirsizliğin sektöre yönelik talep üzerinde baskı yaratmaya devam edeceği düşünülüyor. Bununla birlikte, pek çok uluslararası kuruluşun 2021 yılına ilişkin küresel ekonomik büyüme tahminlerini yukarı yönlü güncellemesine rağmen sektörün en büyük ihrac pazarı olan Euro Alanı ekonomisine ilişkin büyüme tahminlerini aşağı yönlü revize etmeleri, sektörlerde ihracata ilişkin mevcut belirsizliklerin sürebileceğine işaret ediyor.

Kaynaklar: BDDK, TÜİK, TÇÜD, Datastream

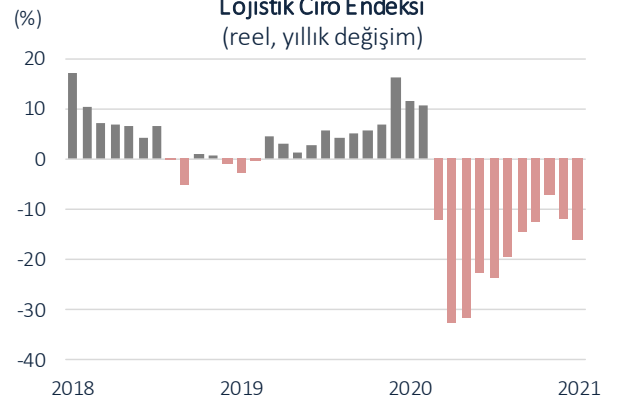
		Son Veri	Önceki Veri	
Baltık Kuru Yük Endeksi (ortalama, yıllık değişim)	Şubat	% 225,6	% 128,9	▲
İhracat Miktar Endeksi (TEA, yıllık değişim)	Ocak	% 6,7	% 8,5	▲
İthalat Miktar Endeksi (TEA, yıllık değişim)	Ocak	-% 3,1	% 5,6	▼
Toplam Ciro Endeksi (reel, yıllık değişim)	Ocak	-% 16,1	-% 11,9	▼
Karayolu Taşımacılığı Ciro (reel, yıllık değişim)	Ocak	-% 3,2	% 2,0	▼
Denizyolu Taşımacılığı Ciro (reel, yıllık değişim)	Ocak	-% 9,7	-% 8,7	▼
Havayolu Taşımacılığı Ciro (reel, yıllık değişim)	Ocak	-% 54,8	-% 49,5	▼
Depolama Ciro (reel, yıllık değişim)	Ocak	% 9,8	% 9,2	▲
Takipteki Krediler Oranı	Ocak	% 2,7	% 2,6	●

- Geçtiğimiz yılın Aralık ayı ortasından itibaren yukarı yönlü hareket eden Baltık Kuru Yük Endeksi'nde söz konusu yükselişin Şubat ayı ortasından itibaren hız kazanarak devam ettiği gözleniyor. Öte yandan, Çin'in konteyner stoklama stratejisiyle beraber sektörde maliyetler artmaya devam ederken, lojistik süreçlerin de aksadığı belirtiliyor.
- 2020'nin son ayında yurt içinde miktar bazında ithalatta yavaşlama sürerken; ihrac pazarlarımızda aşılama çalışmalarının hızlanması ve talebin bir miktar toparlanmasıyla beraber ihracattaki artış eğiliminin hızlandığı gözlemlendi. 2020 yılının tamamında ise, miktar bazında ithalat ortalama %11,3 artarken, ihracat %4,3 azaldı. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Türk limanlarında elleçlenen dış ticarete konu olan yük miktarının 2020 yılında salgına rağmen yıllık bazda %3,5 oranında arttığını açıkladı.
- Ocak 2021 itibarıyla, lojistik sektöründe toplam reel cirolar yıllık bazda gerilemeye devam etti. Alt faaliyet grupları incelendiğinde, bu dönemde depolama faaliyetleri hariç tüm alt gruplarda ciroların reel bazda olumsuz seyrettiği gözlemlendi. Denizyolu taşımacılığında, yükselen maliyet artışları ve konteyner temininde yaşanan aksamaların sektörün reel cirosuna olumsuz yansıdığı görülüyor. Karayolu ve havayolu taşımacılığında, seyahat kısıtlamalarının Ocak ayında devam etmesi nedeniyle reel cirolar olumsuz seyrini sürdürdü. Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği'nin (IATA) yayımladığı seyahat düzenlemeleri haritasına göre, Mart ayı ortası itibarıyla pek çok ülkede havayolu seyahat kısıtlamalarının kısmen de olsa sürdüğü görülüyor.
- Yurt içinde 8 Mart 2021 tarihli genelgeyle, daha önce %50 sınırlamasının devam ettiği tek taşıma türü olan şehirlerarası ve uluslararası yolcu taşımacılığında da bu tarihten itibaren kısıtlama kaldırıldı. Salgın kısıtlamalarına ilişkin olarak Mart ayı itibarıyla uygulamaya alınan normalleşme kararlarının yolcu taşımacılığına olumlu yansıması bekleniyor.

Baltık Kuru Yük Endeksi

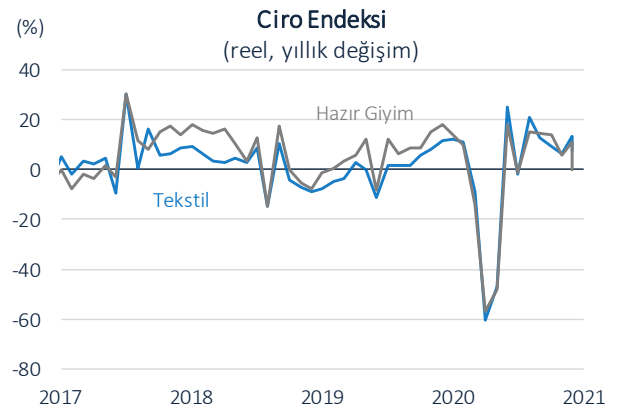
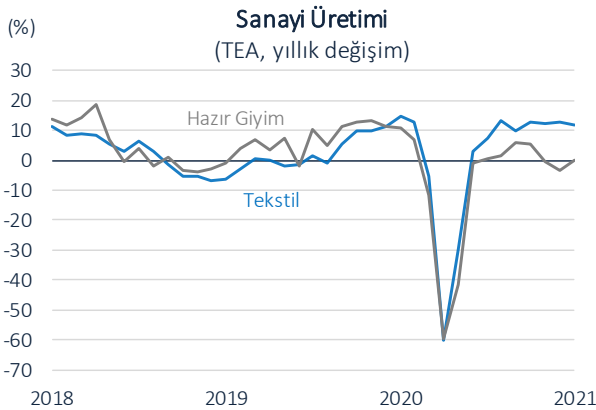
Lojistik Ciro Endeksi (reel, yıllık değişim)

Kaynaklar: BDDK, DHMİ, TÜİK, Datastream

		Son Veri	Önceki Veri	
Tekstil Sanayi Üretimi (yıllık değişim)	Ocak	% 12,1	% 13,1	▲
Hazır Giyim Sanayi Üretimi (yıllık değişim)	Ocak	% 0,1	-% 3,4	▼
Tekstil Ciro (reel, yıllık değişim)	Ocak	% 7,4	% 14,3	▲
Hazır Giyim Ciro (reel, yıllık değişim)	Ocak	-% 0,1	% 12,4	▼
Tekstil Üretici Fiyatları (yıllık değişim)	Şubat	% 24,4	% 24,1	▲
Hazır Giyim Üretici Fiyatları (yıllık değişim)	Şubat	% 6,8	% 8,4	▲
Tekstil İhracatı (yıllık değişim)	Ocak	% 10,5	% 29,8	▲
Hazır Giyim İhracatı (yıllık değişim)	Ocak	-% 1,1	% 20,0	▼
Takipteki Krediler Oranı	Ocak	% 4,1	% 4,1	●

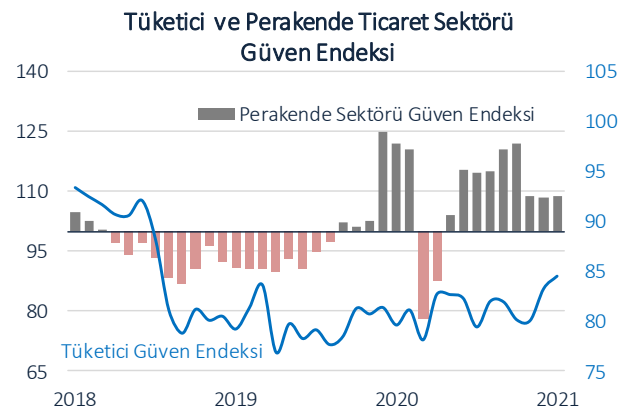
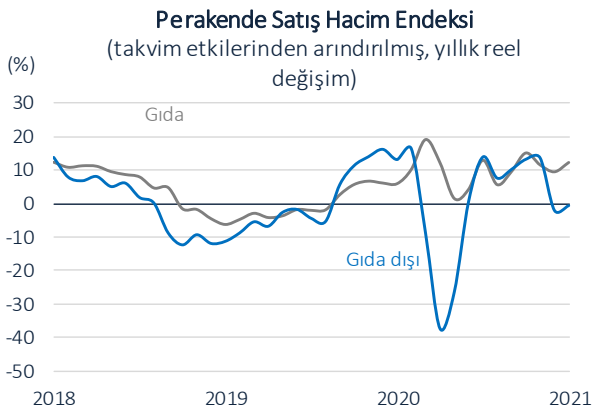
- 2020'nin ikinci yarısından itibaren büyüme kaydeden tekstil üretimi bu yılın ilk ayında da yıllık bazda %12 artış gösterdi. Hazır giyim üretimi ise, geçen yıl boyunca dalgalı bir performans sergiledi. 2021'in ilk aylarında da hazır giyim sektöründe üretim, ihracat ve reel ciro ana ihrac pazarı olan AB ülkelerinde salgın nedeniyle kısıtlayıcı tedbirlerin sıklaştırılmasına bağlı olarak gerçekleşen sipariş iptalleri ve ertelemeleri nedeniyle baskı altında kalmaya devam etti. İSO Türkiye Sektörel PMI Şubat ayı verilerine göre, tekstil ürünleri imalatı Şubat'ta olumlu görünümünü sürdürürken, giyim ve deri ürünleri imalatı 50 eşik değerinin altında kalarak zayıf bir tablo çizdi.
- TÜİK verilerine göre, tekstil ihracatındaki artış eğilimi 2020'nin son ayında yaklaşık %30 ile hız kazanırken, Ocak 2021'de bir miktar ivme kaybetmekle beraber devam etti. İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri (İTKİB) verilerine göre, tekstil ihracatında Şubat ayında da yıllık bazda %19,5 artış kaydedildi. Yılın ilk iki aylık döneminde, AB ülkelerine yönelik ihracatın artması dikkat çekti.
- TÜİK verilerine göre, hazır giyim ihracatı 2020'nin son ayında yıllık bazda %20 ile hızlı yükselme kaydetmesine karşın, 2021'in Ocak ayında yıllık bazda %1,1 daraldı. İTKİB verilerine göre, hazır giyim ihracatı Şubat ayında geçen yılın aynı dönemine kıyasla yatay seyretti. Sektörün üç temel ürün grubu arasında yer alan örme konfeksiyon ve dokuma konfeksiyon ürünlerinin ihracat kaybı sürerken, tıbbi maskeleri de içeren hazır eşya ihracatı yıllık bazda %26 artarak hazır giyim ihracatına yukarı yönlü etki eden tek ürün grubu oldu.
- Dünya genelinde 2020'nin üçüncü çeyreğinden itibaren artan hammadde fiyatları, pamuk ipliği, elyaf ve boya gibi hazır giyim ve tekstil sektörlerinin hammaddelerine de yansımaya devam ediyor. Çin ve Hindistan gibi büyük üreticilerin yoğun talebi hammadde fiyatlarında kısa sürede hızlı artışlara neden olurken, maliyet artışlarının yerli üretim üzerinde de baskı yarattığı gözleniyor.
- Özellikle Avrupa ülkelerinde salgın tedbirlerinin süresinin uzatılması, sektörün ilk çeyrek ihracat hedeflerine ulaşmasını güçleştiriyor. Mart ayından itibaren kısıtlamaların gevşemesiyle beraber talepte canlanmanın ikinci çeyrekte başlayacağı, aşılama sürecine de bağlı olarak yılın ikinci yarısının sektörler açısından daha olumlu geçebileceği değerlendiriliyor.

Kaynak: BDDK, TÜİK, İTKİB, Datastream

		Son Veri	Önceki Veri	
Satış Hacim Endeksi (reel, yıllık değişim)	Ocak	% 2,0	% 1,6	●
Gıda	Ocak	% 12,3	% 9,5	▲
Gıda dışı (akaryakıt hariç)	Ocak	-% 0,6	-% 2,1	▼
Elektronik eşya ve bilgisayar	Ocak	% 0,7	-% 0,9	●
Mobilya, beyaz eşya ve diğer	Ocak	% 12,9	% 0,4	▲
Tekstil, giyim ve ayakkabı	Ocak	-% 21,4	-% 18,0	▼
Eczacılık, tıbbi ürünler ve kozmetik	Ocak	-% 2,5	-% 1,9	▼
Posta ve internet yoluyla ticaret	Ocak	% 101,6	% 73,9	▲
Ciro Endeksi (reel, yıllık değişim)	Ocak	% 1,5	% 2,0	●
Perakende Güven Endeksi (aylık değişim)	Şubat	% 0,4	-% 0,1	●
Takipteki Krediler Oranı	Ocak	% 4,8	% 4,8	●

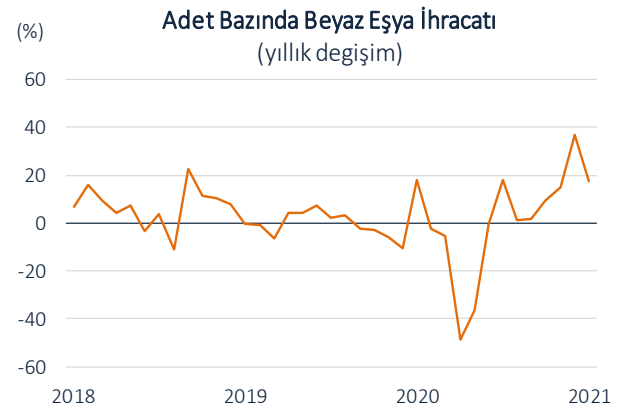
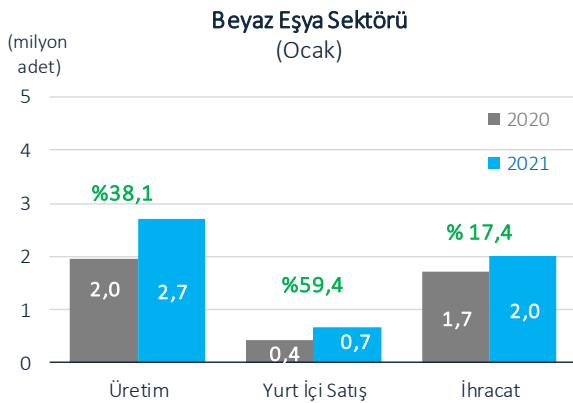
- Geçtiğimiz yılın son çeyreğinde güçlü seyreden perakende ticaret sektörü satış hacminin yeni yıla zayıf başladığı gözlemlendi. Satış hacmi Ocak'ta yıllık bazda %2 arttı. Bu dönemde gıda grubunda olumlu tablo devam ederken, gıda dışı grupta faiz oranlarındaki artışla başlayan düşüşün Ocak'ta da sürdüğü görüldü. Tekstil, hazır giyim ve ayakkabı satışlarında salgının ikinci dalgası karşısında alınan önlemlerle Ocak ayında daralmanın derinleştiği gözlemlendi. Öte yandan, gıda dışı grupta internette satışlarda perakende satış hacmi %101 ile güçlü bir artış kaydetti. Sektörde ciro endeksi ise kısıtlamalar sonucunda Ocak ayında düşük seviyelerde seyretti. Açıklanan yeni normalleşme adımlarıyla beraber sektörde cironun Mart ayından itibaren artması söz konusu olabilir.
- TCMB tarafından yayımlanan banka ve kredi kartı ile yapılan harcamaların alt gruplara göre dağılımı incelendiğinde, Ocak ayında giyim, mobilya, sağlık ve kozmetik ürünlerinde zayıf bir seyir izleyen talebin Şubat ayından itibaren güçlendiği görülüyor. Normalleşme adımlarıyla bu güçlü seyrin devam edebileceği düşünülüyor. Elektronik eşya kategorisinde ise harcamaların bu dönemde biraz zayıf kaldığı gözlemlendi.
- Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan perakende sektörü düzenleyici yasa taslağına göre, zincir marketlerde tütün mamulleri, mobilya, elektronik eşya ve beyaz eşya ürünleri satışı yasaklandı. Ayrıca, zincir marketler Pazar günleri saat 11'den önce faaliyet gösteremeyecek. Sektörde oldukça önemli bir paya sahip zincir marketlerin yasa taslağının yürürlüğe girmesi durumunda olumsuz etkileneceği tahmin ediliyor. 1 Mart'ta açıklanan yeni normalleşme adımlarıyla restoran ve kafe gibi işletmelerin %50 kapasite ile faaliyet göstermeye başlamasının ve hafta sonu sokağa çıkma yasaklarının gevşetilmesinin perakende sektörü üzerinde olumlu etkide bulunması bekleniyor.

Kaynak: BDDK, TCMB, Datastream

		Son Veri	Önceki Veri	
Toplam Üretim (yıllık değişim)	Ocak	% 38,1	% 42,7	▲
Yurt içi Satışlar (yıllık değişim)	Ocak	% 59,4	% 30,1	▲
Yurt içi Ciro (reel, yıllık değişim)	Ocak	% 32,0	% 19,1	▲
İhracat (adet, yıllık değişim)	Ocak	% 17,4	% 36,7	▲
İhracat (tutar, yıllık değişim)	Şubat	% 24,9	% 14,0	▲
DTM Satın Alma Eğilimi (aylık değişim)	Şubat	% 5,1	% 8,1	▲
Takipteki Krediler Oranı	Ocak	% 3,5	% 3,5	●

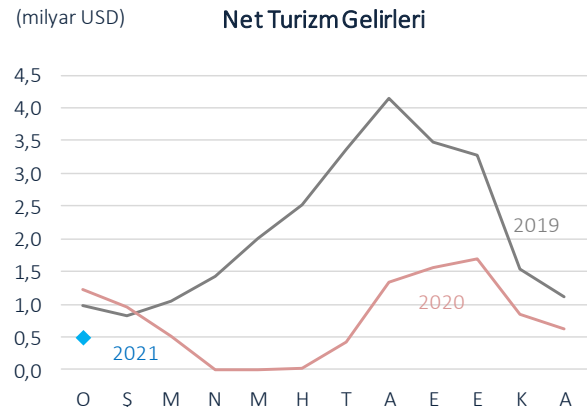
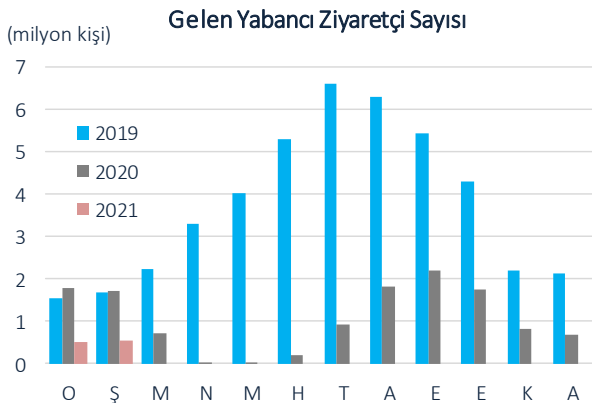
- Buzdolabı, çamaşır makinesi, bulaşık makinesi ve fırından oluşan dört ana ürün grubunda adet bazında yurt içi satışlar 2021 yılının ilk ayında %59 oranında artarken, ihracattaki artış %17 seviyesinde gerçekleşti. Ocak ayında ihracattaki artışın bir miktar yavaşlama eğilimi göstermesine karşın iç talep hızlı bir yükseliş kaydetti.
- Mevsim etkilerinden arındırılmış tüketici güven endeksinin alt endeksleri incelendiğinde, Şubat ayında mevcut dönemin dayanıklı tüketim malları almak için uygunluğuna ilişkin alt endeksin bir önceki aya göre %5,1 oranında artış kaydettiği gözleniyor. Aynı dönemde elektrik-elektronik eşya ve bilgisayar ürünlerine yönelik kartlı harcamalarda gözlenen artış eğilimi de dikkate alındığında, beyaz eşya sektöründe iç talebin güçlü seyrini sürdürdüğü düşünülüyor.
- Ticaret Bakanlığı tarafından perakende satışlara yönelik hazırlanan yasa tasarısına göre, elektronik ortamdaki satışlar ve 1.500 metrekareden büyük mağazalar hariç olmak üzere, zincir gıda marketlerinde elektronik eşya ve beyaz eşya satılmayacak.
- Beyaz eşya üretiminde girdi maliyetlerinde önemli paya sahip yassı çelik fiyatlarındaki yükseliş maliyet artışı yaratıyor. Bununla birlikte, yassı çelik fiyatlarındaki artışın uzun ömürlü olmayacağı, pek çok tesiste üretimin yeniden başlamasıyla çelik fiyatlarında önümüzdeki dönemde dengelenme yaşanabileceği öngörülüyor.
- TÜRKBESD tarafından hazırlanan rapora göre, önümüzdeki dönemde beyaz eşya sektöründe büyümenin dijital beyaz eşya alanında yoğunlaşacağı öngörülüyor. Buna göre, beyaz eşya ürünlerinde, akıllı-çevrimiçi cihazların yaygınlaşması ve akıllı telefonların merkezi koordinasyon cihazı olarak kullanılmasına ilişkin daha etkin çalışmaların yapılması bekleniyor.

Kaynak: BDDK, Hazine ve Maliye Bakanlığı, TÜİK, İMMİB, Datastream

		Son Veri	Önceki Veri	
Yabancı Ziyaretçi (yıllık değişim)	Şubat	-% 69,0	-% 71,5	▼
Turizm Geliri (yıllık değişim)	Ocak	-% 66,3	-% 52,7	▼
Turizm Gideri (yıllık değişim)	Ocak	-% 91,0	-% 82,1	▼
Otel Doluluk Oranları (% puan, yıllık değişim)	Ocak	-32,3	-	▼
Takipteki Krediler Oranı	Ocak	% 5,4	% 5,4	●

- Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından açıklanan verilere göre, koronavirüs salgınının etkisinde geçen 2020'de yabancı ziyaretçi sayısı bir önceki yıla göre %71,7 azalarak 12,7 milyon kişi oldu. Geçen sene en fazla yabancı ziyaretçi 2,1 milyon kişi ile Rusya'dan gelirken, bu ülkeyi 1,2 milyon kişi ile Bulgaristan izledi. Ocak-Şubat 2021 döneminde Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçi sayısı yıllık bazda %70,2 oranında azaldı. TÜROB'un açıklamasına göre Ocak'ta Türkiye genelinde otel doluluk oranı %29 oldu.
- Turizm gelirlerinde de salgının olumsuz etkilerinin sürdüğü izleniyor. 2020'de bir önceki yıla göre %65,7 azalışla 10,2 milyar USD gelir elde edildi. Turizm gelirlerinin milli gelire oranı 2019'daki %4'ten 2020'de %1,4'e gerileyerek rekor düşük düzeyde gerçekleşti. Ocak 2021'de de yıllık bazda %66,3 azalışla 514 milyon USD turizm geliri elde edildi.
- Geçtiğimiz yıl turizm gelirlerinde kaydedilen hızlı düşüş ve salgının yayılmasını engellemek amacıyla uygulanan kısıtlamalar sektör istihdamında da düşüşe neden olurken, işten çıkarma yasağının 17 Mayıs 2021'e kadar uzatıldığı açıklandı. Diğer taraftan, kısa çalışma ödeneği uygulamasının Mart ayı sonu itibarıyla sonlandırılmasının sektör üzerinde baskı yaratacağı düşünülüyor.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı, Güvenli Turizm Programı kapsamında turizm sektörü çalışanlarının öncelikli olarak aşılmasına ilişkin detayları açıkladı. Bu kapsamda, ülkemizdeki turizm hizmetlerinin yıl boyunca kesintisiz bir şekilde sunulmasını sağlamak amacıyla, Güvenli Turizm Sertifikası bulunan tesislerdeki çalışanların aşılacağı duyuruldu. Söz konusu uygulamanın yabancı ziyaretçilerin Türkiye'ye ilgisini artırması bekleniyor. Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Nadir Alpaslan, 2021 yılında toplam 34 milyon yabancı ziyaretçi girişi ile yaklaşık 23 milyar USD turizm geliri beklediklerini açıkladı.
- Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) tarafından 7 Mart 2021 tarihinde yapılan açıklamada, koronavirüsün yeni mutasyonlarının ortaya çıkmasının birçok hükümetin seyahat kısıtlamalarını hafifletme çabalarını tersine çevirmesine neden olduğu değerlendirildi. Dünya genelinde her üç destinasyondan birinin seyahat kısıtlamaları nedeniyle uluslararası turizm tamamen kapalı olduğu belirtilirken, uygulanan seyahat kısıtlamalarıyla ilgili bölgesel farklılıkların devam ettiği ifade edildi. Salgına ilişkin gelişmelerin turizm sektörü üzerinde baskı yaratmayı sürdürmesi bekleniyor.
- Avrupa Birliği Komisyonu, AB sınırları içindeki seyahatlerde kullanmak için hazırlanması planlanan "dijital yeşil geçiş kartı" adlı belgenin yasa teklifini Avrupa Parlamentosu'nun onayına sundu. Aşı pasaportu olarak da bilinen sertifikanın Avrupa Birliği'nden onay alan aşıları kapsamı bekleniyor.

Kaynak: BDDK, TÜROB, Datastream

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem

Bölüm Müdürü ve Başekonomist
izlem.erdem@isbank.com.tr

Kaan Tuncalı

Uzman Yardımcısı
kaan.tuncali@isbank.com.tr

Alper Gürler

Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

İrem Turan Taş

Uzman Yardımcısı
irem.turan@isbank.com.tr

Hatice Erkiletlioğlu

Müdür Yardımcısı
hatice.erkiletlioglu@isbank.com.tr

İlkim Bengisu Tuncer

Uzman Yardımcısı
bengisu.tuncer@isbank.com.tr

Aslı Şat Sezgin

Uzman
asli.sat@isbank.com.tr

Ahmet Berat Ocak

Uzman Yardımcısı
berat.ocak@isbank.com.tr

Ahmet Aşarkaya

Uzman
ahmet.asarkaya@isbank.com.tr

Salih Zeki Atılğan

Uzman Yardımcısı
zeki.atilgan@isbank.com.tr

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.